

Костенко Валерія Сергіївна
Студентка групи Ф-91
економічного відділення
Кіровоградського кібернетико-технічного коледжу
+380673884691

Валютні війни в глобальному середовищі

Розмови про валютні або девальваційні війни - одна з прикмет нашого часу . Нічого дивного: такі війни - закономірний процес в рамках посткризового відновлення економік . Уряди різних країн, прагнучи підтримувати попит на товари своїх виробників , підтримують обмінний курс національної валюти як можна нижче відносно інших світових валют.

Занепокоєння можливим результатом валютних воєн уже озвучили практично всі міжнародні фінансові установи , включаючи Світовий банк , і міжнародний валютний фонд .Як підкреслив директор-розпорядник МВФ Домінік СтроссКан , у світі поступово приживається ідея про те , що валюти можуть використовуватися як політична зброя .

У той самий час генеральний директор Світової організації торгівлі Паскаль Ламі заявив , що розбіжності з приводу валютних курсів можуть перерости в торгівельні війни . Головна мета, що переслідується країнами , які беруть участь у валютних розбратях , - ослаблення національних валют з метою отримання конкурентних переваг для своїх експортерів . Крім того , знижуючи вартість локальних грошей , уряди грають на подорожанні імпорту і таким чином підтримують національних виробників. Як наслідок ,держави використовують вельми ефективний механізм захисту своїх країн від імпорту, не вдаючись до введення мита й інших обмежень , що вимагають санкціонування СОТ.

Генератором валютної війни , що почалася, аналітики вважають Сполучені Штати . Вони намагаються девальвувати долар , що, як очікується , зробить американські товари більш конкурентоздатними ,а також знівелює торговельні дисбаланси США.Ну думку економістів ,знецінення валюти Нового Світу призведе не лише до значного скорочення зовнішнього держборгу США , а й змусить інші країни (наприклад, той самий Китай) підвищити курс національних валют , щоб уникнути високої інфляції.

Можливість того, що ФРС США черговий раз може викинути на світовий ринок понад трильйон доларів , викликала серед фінансистів справжню паніку .

Глава фінансового відомства США Тімоті Гейтнер все ж вирішив розрядити надзвичайно напружену обстановку . Він , заявив , що США не знецінюватимуть долар для збільшення обсягів експорту . І хоч його заява трохи вгамувала пристрасті , аналітики вважають , що говорити про припинення валютних воєн ще не час .

Кількість країн, що вже вплуталися у валютні ігри, видається досить переко-нливою. Серед них – Китай, Японія, Південна Корея, Тайвань, Бразилія і деякі інші. За рахунками Financial Times, з 27 вересня по 11 жовтня поточно-го року центробанки Індонезії, Малайзії, Таїланду, Тайваню і Південної Ко-реї витратили спільно \$28,74 млрд. на недопущення подороження своїх валют. Але найсерйозніше втручання в курсоутворення зробила влада Японії, яка провела валютну інтервенцію, викинувши на ринок близько 2,1 трлн. Євро (близько \$24 млрд.). Щоправда навіть такий радикальний крок не зміг стрима-ти зміцнення ени – її курс знов повернувся на колишній рівень.

У свою чергу США і Євросоюз продовжують тиснути на Китай, наполягаю-чи на підвищенні курсу юаня, який, на їхню думку, знижений. З початком економічного буму в країні Піднебесна активно використовує інструменти курсового регулювання для підтримки свого експорту на світовому ринку і нарощує свої валютні запаси. Які складають \$2,65 трлн. Своїми надмірними апетитами Китай може зробити собі й усьому світові ведмежу послугу. Ро-змір його валютних резервів настільки великий, що їх значне зменшення мо-же стати великим шоком для світових ринків.

Неспроможні радикально вплинути на курсову політику КНР, США зважили-ся на крайні заходи. « У першому читанні вже ухвалений закон, який дасть американському урядові можливість подавати заявки про проведення антиде-мпінгових розслідувань і вводити згороджувальне мито на товари, що прохо-дять із країн, курс валют яких штучно знижений » якщо закон буде ухвалений він відкриє шлях до введення загороджувального мита стосовно будь-яких товарів, що імпортуються з КНР.

Валютно-курсова напруженість між США і Китаєм виникла не вчора і не сьо-годні. Ще в липні 2005 року Пекін був змушений почати посилення юаня, щоб уникнути торгових санкцій США, які намагалися скоротити свої зовнішні де-фіцити. Тоді Китай оголосив про нову курсову політику і прив'язку юаня до кошика валют. Але ні її структури, ні механізму прив'язки розкрито не було.

До літа 2008 року юань подорожчав відносно долара на 18%. Але останній за той самий час подешевшав відносно інших валют приблизно на 14%. Завдяки цьому загальне номінальне зміцнення юаня за три роки становило близько 7%.

Та як тільки влітку 2008 року увага США переключилася на внутрішні про-блеми (фінансова криза, економічний спад, зростання безробіття, президе-ські вибори) і долар став зростати через поглиблення європейських проблем, Китай знову обмежив зміцнення своєї валюти, прив'язавши її до долара. Завдяки цьому юань спочатку уникнув надмірного посилення, а потім знову почав знижуватися одночасно з долларом, надаючи курсові переваги кита-йським виробникам.

Оскільки зазначена політика нейтралізує потенційні торгові вигоди індустрі-альних країн, а перевищення експорту над імпортом у Китаї

досягає 8% ВВП, від Пекіна в 2010 році знову зажадали посилення юаня. При цьому США і ЄС зазначають, що, маючи другий за розміром ВВП у світі, Китай має брати участь у стабілізації глобальної економіки; що разом з іншими країнами, які розвиваються, він зобов'язаний розділити тягар її відновлення; що обмеження курсових коливань свідчить про «нечесну» конкуренцію і шкодить монетарній політиці самого Китаю.

Проте повільні реформи в (пост) кризових економіках породжують питання про ступінь їхньої власної відповідальності. У цьому сенсі показовим є нещодавнє рішення США зберегти на два роки податкові пільги для найбагатших американців. При цьому незрозуміло, чому бідні країни повинні оплачувати їхні борги, частково накопичені через ведення війни в Іраку: остання, за різними оцінками, могла коштувати Штатам до 3 трлн. дол., або чверті їхнього ВВП. Також неможливо пояснити, чому китайці, із середньодушовими доходами в 10—12 разів меншими, ніж у європейців або американців, зобов'язанні підтримувати їхнє споживання. Крім цього, Китай вказує на неприйнятність різкого зміцнення юаня через погрозу скорочення робочих місць і зростання безробіття. З огляду на багаторічну боротьбу ООН із бідністю, ці аргументи мали знайти підтримку у провідних міжнародних організацій. Замість цього МВФ і Світовий банк закликають Китай підсилити юань.

Їхня позиція вразлива тією мірою, наскільки ринки праці в індустріальних економіках закриті для представників малозабезпечених країн. Останні приречені розв'язувати проблеми безробіття самостійно, навіть коли вони спричинені валом дешевого імпорту з індустріальних економік. Не дивно, що при цьому використовуються можливості курсового захисту: поки багаті країни борються за свободу конкуренції тільки на підконтрольних їм ринках, їхні менш заможні сусіди змушені шукати симетричні відповіді.

Із цією метою вони запобігають посиленню власних валют, проводячи на внутрішньому ринку активні інтервенції. Долари, євро, фунти, франки тощо, які викупуваються при цьому, сприяють зростанню міжнародних резервів. За даними МВФ, у 2001—2009 роках у Індонезії їх обсяг зріс у 1,9 разу, Південній Кореї — 2,3, Японії — 2,4, Малайзії — 2,8, Індії — 5,8, Бразилії — 6,1, Китаї — 11,9, Російської Федерації — у 14 разів.

В Ізраїлі таку політику нині здійснює Стенлі Фішер — знакова постать: економіст зі світовим ім'ям, у минулому перший заступник директора — розпорядника МВФ, а з травня 2005 року — глава Центробанку Ізраїлю. У серпні 2010 року він заявив, що ввірений йому банк готовий щодня купувати понад 100 млрд дол., при тому що в 2005—2009 роках його резерви уже зросли в 2,2 раз.

Схильність до аналогічної політики демонструє і Банк Японії. У вересні 2010 року він провів першу з 2004-го валютну інтервенцію, викупивши 24 млрд дол. Міністр економіки і податкової політики Японії припустив, що «банк може розпочати купувати валютні активи, щоб стримати подальше зміцнення курсу єни». Паралельно Банк Японії

створив фонд (62 млрд. дол.) «для придбання активів, включаючи японські державні та корпоративні облигації, паєри біржових фондів і інвестиційних фондів у сфері нерухомості».

Так, 3 листопада минулого року ФРС прийняла рішення про додатковий викуп довгострокових облигацій американського мінфіну на загальну суму в 600 млрд. дол. Внаслідок цього до червня 2011-го ФРС щомісяця має вливати в економіку по 75 млрд. Причому зазначені інтервенції послужать «доважком» до 1,75 трлн. дол., які ФРС уже використала для викупу облигацій 2009 року. Швидше за інших на цю новину відгукнулися Китай і Німеччина, зазначаючи, що така грошова політика дає змогу «непрямо маніпулювати курсом долара».

У вересні 2010 року міністр фінансів Бразилії Гідо Мантега охрестив це міжнародне протистояння «валютними війнами».

Валютні війни, що бушують за кордоном, фактично не зачепили Україну. Оскільки гривня традиційно прив'язана до курсу долара, який у нас лишається фіксованим, населення практично не відчуло курсових стрибків. «Звичайно, нестабільність світових валют чинить деякий психологічний тиск на ринок готівкової валюти. Тому, незважаючи на фундаментальні підстави для зміцнення гривні, курс залишається на рівні близько 7,95 грн./\$. Також не можна забувати, що велика частина зовнішньоекономічних контрактів у нас укладається в доларах. Це також обумовлює вплив коливань основних фінансових валют на компанії, як мінімум, у короткостроковій перспективі».

Лінія фронту якої пролягає між Старим та Новим світом, між індустріальними країнами та країнами, що розвиваються, між тими, хто заощаджує, та го-резовісними боржниками. Політики та національні банки дбають про те, щоб національні валюти були дешевими, а отже, сприяли експорту та підтримували внутрішній попит. Здешевлення національної грошової одиниці знижує собівартість експортоорієнтованих товарів та робить їх більш конкурентоспроможними за кордоном. Імпортні ж продукти навпаки дорожчають, тож зростає внутрішній попит на дешевші вітчизняні товари. Щоправда, у середньостроковій перспективі зросте ціна на них, а також інфляція. Водночас девальвація може бути простим засобом скорочення національних боргів для держав, зобов'язання яких номіновані в національній валюті (типовий приклад— США)

Тільки ЄЦБ не девальвував євро, хоч у євроленді відсоткова ставка теж перебуває на найнижчій в історії позначці 1%. Основний еталон — стабільність системи. Німецька економіка знову переживає бум, але відрив від інших європейських країн величезний. Невдахами є Греція, Ірландія та Іспанія, в яких подорожчання євро ще більше погіршує ситуацію. Їхні експортні економіки стають менш конкурентоспроможними. Не дивно, що Німеччину критикують за те, що вона підтримує експорт порівняно низькими зарплатами та робить замало для розвитку внутрішнього попиту. Вона також зіткнулася зі Штатами, коли канцлер Ангела Меркель дозволила собі заявити, що долар надто дешево. Відповідь не забарилася:

Німеччина повинна більше розвивати попит всередині країни та бути не тільки експортноорієнтованою.

У світовому масштабі це, звичайно, гра з нульовою сумою і дуже небезпечна, бо якщо ніхто більше нічого не імпортує, то ніхто нічого не може й експортувати.

Нині також зберігається небезпека, що після поразки однієї зі сторін у валютній війні наступною стадією буде ескалація конфлікту, а саме протекціоністські заходи з метою недопущення на внутрішні ринки іноземних товарів.

Історія глобальної економіки показує наслідки такої тенденції. У 1931 році, після падіння ринків у 1929-му, тодішній валютний лідер Велика Британія намагалася збільшити свій експорт, девальвувавши фунт на 30%. Більшість індустріальних країн наслідували цей приклад, а Німеччина та США почали взятися розбудовувати тарифні стіни. Як результат, світова економіка зазнала краху й була реконструйована тільки Бреттон-Вудською угодою 1944 року, але вже з американським доларом у ролі світової валюти.

За підсумками зустрічі міністрів фінансів і керівників центральних банків країн Великої двадцятки (G20), що відбулася 21—23 жовтня в південнокорейському Кенджу, головні фінансисти світу начебто домовилися відмовитися від практики валютних війн. Однак, експерти сумніваються, що напередодні прогнозованої другої хвилі кризи, усі країни G20 дотримуватимуться домонетаризму. Більшість держав сприймають ослаблення нацвалюти як єдиний засіб підтримки національних виробників, а відтак і економіки в умовах кризи.

Миротворець та за сумісництвом шеф МВФ Домінік СтроссКан уже попереджав, що перегони девальвацій є загрозою для світової економіки.

У дискусії беруть участь усі, але мало хто справді має якісь ідеї. Як показує приклад Німеччини, проблема не лише у валютах. Незважаючи на зростання вартості євро, ця країна демонструє чудові економічні результати. Отже, потрібно розрізняти експортні нації, які експортують сировину та прості товари і такі країни, як Німеччина, що продають високоякісну продукцію. Залізо можна купити всюди, але Mercedes — це Mercedes. Для перших валютна війна та навіть невелике зростання ціни на їхню сировину становлять велику проблему, на відміну від виробників високотехнологічних товарів. Проблема США в тому, що країна не належить ані до перших, ані до других. Сполучені Штати мають реструктурувати свою промисловість, щоби стати більш конкурентоспроможними. Самої девальвації долара тут недостатньо, Вашингтон уже продемонстрував, що здатний на це. Якщо валютна війна триватиме, то її результатом стане Велика депресія з усіма її наслідками.

На думку професора Нью-Йорського університету Нуреля Рубіні, бої у валютних війнах навряд чи принесуть їхнім учасникам хоч якісь значні трофеї.

Фінансисти вважають, що першими жертвами курсових баталій стануть країни з економікою, яка розвивається. На думку експерта банку

Societe General Гаеля Бланшара , вільні кошти за визначенням мають у щось вкладатися , а на ринках , які розвиваються , вкладення вигідніше . Отже, інвестори одна - ково вкладатимуть кошти в ринки , що розвиваються , а місцеві валюти змі - цнюватимуться . Зараз базові ставки в багатьох розвинених країнах світу перебувають на історичних мінімумах . Водночас в економіках , що розвиваю- ться , продовжують бути відносно високим . Наприклад, у США базові ставки перебувають у районі 0-0,25%, а в Росії й Україні -7,75%. Цей розрив даємо - жливість інвесторам заробляти практично без ризиків .

І як підсумок хочеться пригадати вислів американського міністра фінансів Джона Кенелі «Долар – це наша валюта , але ваша проблема »

Список літератури.

1.Карпенко, Леонид.

Валютные войны: победить нельзя стагнировать // Україна Бізнес Ревю. - 2011. - **14 лютого**. - С. 4

2.Судебно- юридическая газета <http://suq.kiev.ua/news.php?id=17308>

3.Сайт www.comments.ua

4.Очимовська, Тетяна.

Валютні війни прискорять інфляцію // Коментарі. - 2010. - **22 жовтня**. - С. 10-11

5. <http://www.epravda.com.ua/publications/2010/10/25/253563/>

6. <http://ua.korrespondent.net/business/1122349-glava-mvf-valyutni-vijni-povertayutsya>